

PROGRAM

Johannes Brahms (1833-97) Sonate for cello og klaver nr. 1 i e-mol, opus 38

Allegro non troppo
Allegretto quasi Menuetto
Allegro

György Kurtág (1926)

Uddrag fra "Signs, Games and Messages"
for solo cello

Uddrag fra "Jatékok" (Games) for solo klaver

PAUSE

György Kurtág (1926)

Uddrag fra "Signs, Games and Messages"
for solo cello

Uddrag fra "Jatékok" (Games) for solo klaver

Johannes Brahms (1833-97)

Sonate for cello og klaver nr. 2 i F-dur, opus 99

Allegro vivace
Adagio affettuoso
Allegro passionato
Allegro molto

Miklós Perényi er cellist fra Ungarn, hvor han studerede på Ferenc Liszt Musik Akademi. Senere studerede han ved Accademia Santa Cecilia. Prøvinder ved Pablo Casals internationale cello konkurrence i 1963 i Budapest. 1965 - 66 fortsatte han sine studier hos Pablo Casals. Han blev ansat som lærer og senere professor på Ferenc Liszt Musik Akademi. Han fortsatte med sit kunstneriske virke som cellist også internationalt. Han har indspillet talrige CD'er.

Dénes Várjon tog afsluttende klavereksamen 1991 fra Ferenc Liszt Musik Akademi i Budapest, hvor han bl.a. havde Kurtág som lærer. Dénes Várjon vandt første pris ved den Ungarske Radios klaverkonkurrence, ved Leó Weiner kammermusik-konkurrence i Budapest samt ved Géza Anda konkurrence i Zurich. Han er professor ved Ferenc Liszt Musik Akademi i Budapest. Han optræder som solist med mange store orkestre og ved festivaler som Salzburg, og Edinburgh. Han har indspillet talrige CD'er.

Kammermusikken fylder meget i Johannes Brahms' værkliste med i alt 24 værker. Vi skal i aften høre de måske vigtigste cellosonater fra 2. halvdel af det 19. århundrede, nemlig først ungdomsværket nr. 1 i e-mol opus 38 komponeret af Brahms i 1865 samt nr. 2 i F-dur opus 99. Der herskede på dette tidspunkt i Tyskland to stilretninger: Den klassicistiske, som Brahms tilhørte og den nytyske, som bl.a. Wagner og Liszt stod for. De to lejre stod stejlt overfor hinanden. Brahms var i 1860 medunderskriver af et manifest mod Neue Zeitschrift für Musik, som var talerør for den nytyske retning. Nytskerne betragtede den introverte kammermusik som uaktuel. Opus 99 fik således meget dårlig anmeldelse af Hugo Wolf i Wiener Salonblatt.

E-mol sonaten opus 38 har kun 3 satser. 1. sats *Allegro non troppo* med en strålende coda i E-dur, 2. sats *Allegretto quasi Menuetto* er en charmerende menuet og trio. 3. satsen *Allegro* er en blanding af fuga og sonateform, hvis hovedtema er fra Bach's Die Kunst der Fuge.

F-dur sonaten opus 99 1. sats *Allegro vivace*. Den er i sonateform og især gennemføringsdelen er dristig, hvor de to instrumenter spiller op mod hinanden i et hav af tremolofigurer. 2. sats *Adagio affetuoso*. Celloen har her et karakteristisk pizzicatoakkompagnement og overtager på et tidspunkt

hovedtemaet fra klaveret. 3. sats *Allegro passionato*. Det er en magtfuld, melankolsk scherzo med en ekspressiv triodel. 4. sats *Allegro molto*. Den er en rondo og livlig og sprudlende med daktyliske rytmer.

Györgo Kurtág f. 1926 er ungarsk komponist. Fra 1946-55 studerede han klaver og komposition på Ferenc Liszt Musik Akademi. I denne periode var der et strengt stalinistisk styre, hvor man fordømte enhver beskæftigelse med moderne musik. Først med opstanden i Ungarn 1956 ændredes situationen. 1957-58 tog han til Paris og studerede hos Milhaud og Messian. Fra et udgangspunkt inspireret af Bartok og Kodály udviklede Kurtág efter 1959 et modernistisk tonesprog under indtryk af bl.a. Webern og Stockhausen. Kurtág trådte således frem som den første avantgardist indenfor det ungarske musikliv efter krigen. Stilen er mest frit atonal, sommetider præget af en dodekafon teknik à la Webern. Han har modtaget mange priser og hædersbevisninger og modtog bl.a. i 2003 Léonie Sonnings Musikpris.

For solocello får vi uddrag af ”Signs, Games and Messages” både før og efter pausen.

Varemærket for dette værk er satsernes kortfattedhed, de fleste omkring 2 minutter. Deres karakter er dagbogslignende. Kurtágs musik udviser en systematisk interesse for at give tegn, for at manipulere disse og sende beskeder mellem dem. Selv om kompositionerne kun er for et instrument, bliver man ikke træt af at lytte til dem, da hver sats har en ny ide, som Kurtág boltrer sig med.

For soloklaver får vi uddrag af “Jatékok” (Games) både før og efter pausen.

Kurtág begyndte at skrive dem i 1973 og afsluttede dem i 2010 med i alt 8 bind. Hans oprindelige ide var at skrive nogle stykker for børn, for hvem klaveret stadig var et legetøj. Fra at være børnemusik udviklede satserne sig til dagbogslignende notater. Det kunne dreje sig om alle livets begivenheder f.eks. beskrivelse af nye eller afsluttede venskaber, portrætter af kolleger eller personlige beskeder.

Eva Kullberg

MUSIKHUSET AARHUS

LILLE SAL Søndag den 19. marts 2017

Miklós Perényi cello

Dénes Várjon klaver

**aarhus
musikforening**